

7. Az eperjesi evang. ker. Collegium Jog- és Allamtudományi Kar tanrendjében:

Művelődéstörténet Dr. Horváth Ödöntől, heti 4 órán.

A jogbölcselet sorsának rövid vázlata Kanttól napjainkig ugyanattól heti 1 órán.

(Folytatjuk.)

A PHILOSOPHIAI FOLYÓIRATOKBÓL.

I. Philosophische Monatshefte, redigirt von C. Schaarschmidt.

Az 1885-ik évi XXI-ik kötetből eddig megjelent az 1—3. füzet. Ezekben következő önálló cikkek találhatók: Az 1-ső füzetben Dr. Hartung G. párhuzamot von Hartmann és Lotze között (Hartmann u. Lotze. Eine metaphysische Studie). Kiindulva abból, hogy a metaphysikára nézve üdvös, ha főbb művelői egymással egyező eredményeket bírnak felmutatni, Hartmann és Lotze közt is véli ezen egyezést találhatni. Ez egyezés főbb pontjai 1. az anyagi materia tagadása s annak felbontása erősystemákra; 2. egységes létező elismerése (Unbewusst — és einzig Seiendes); 3 a tér és idő is ezen egyetlen létezőnek functiói; 4. mindketten a világ végességét állítják; 5. annak állandóságát tagadják s bár a mechanizmust igen fontosnak vélik a világban, de az egyetlen létező folytonos behatását is hirdetik. — A 2-ik cikkben Pfl eiderer E. »Noch einmal Leibnitz u. Geulinx« Zeller ellenében régi véleményét vitatja s módosítja Geulinx etikájáról.

A 2-ik füzetben Dr. Koppelman értekezik »Kant's Lehre vom analytischen Urtheil« neve alatt az elemző ítéletről. Kant az anlyt. ítéleteknek igen nagy fontosságot tulajdonított s azoknak részletes kifejtését a T. E. B.-nak egyik további feladatául tűzte ki; az anlyt. ítélet volt kiinduló pontja azon elosztásnak, mely synthat. és anlyt. ítéletek közt tett különbséget. Koppelman Kant műveiből akar fényt deríteni annak felfogására, melyben ezen ítéletfajt részesítette s ezt 5 szakaszban teszi. 1. Az anlyt. ítélet definitiója három-féleképp található Kantnál; többnyire olyan ítéletnek határozza, melynek állítmánya az alany fogalmában már is foglaltatik, vagy pedig magyarázó ítéletnek mondja, vagy olyannak, melynek igazsága a fogalmak azonosságán nyugszik. Ezen meghatározások közül az alapvető csak az első. Még pedig a »fogalom« alatt annak definitiója értendő; a mely állítmány tehát a fogalom definitióján kívül esik, az, az alanyhoz csatolva, synthetikus ítéletet ad. Az anlytikai ítéletek azért mindig apriori ítéletek s mint ilyenek egyetemlegesek és kényszerűek. — 2. Az anlyt. ítéletek Kant szerint úgy keletkeznek, hogy a fogalmakat felboncoljuk. 3. Azoknak fontossága gondolkodásunk számára a fogalmak magyarázában rejlik. Céljuk első sorban a definitio. »Vermittelst mehrerer dergleichen analytischen Urtheile suchen wir der Definition der

Begriffe nahe zu kommen.« S épen azért igen nagy fontosságot tulajdonít nekik; mert minden tudomány érdekében áll fogalmainak tiszta átismerése. De ismeretünk kiterjesztésére nem alkalmasak. 4. Logikai formájuk szerint az analyt. ítéletek mennyiségileg egyetemesekek, minőségileg állítók vagy tagadók, viszonyilag többnyire kategorikus és hypothetikusak (a szétválasztókat Kant nem említi), módosulatilag apodiktikusak. 5. Ezen utolsó szakaszban példákon kimutatja Koppelman, hogy Kant különböző helyeken ugyanazt az ítéletet analyt.-nak és synthet.-nak vette. — »Philosophie und Christenthum« cím alatt Eduard von Hartmann védekezik Schüz Alfred támadásai ellen, melyekben az Schopenhauert a keresztyénségre nézve kedvezőnek találva, Hartmann »gonosz szándékai« miatt keményen megleckézteti s komolyan megtérésre szólítja fel. Hartmann ezek ellen azt veti szemére Schüznek, hogy nincs világos fogalma a philosophia jogairól s a szív és fej közti viszonyról, ha azt kívánja, hogy a philosophia a szív javára mondjon le a logikumáról és az ellenmondó óhajokat ápolja inkább. 2. Hogy sok tant keresztyénnek hirdet, a melyek soha az összes egyház tanához nem tartoztak pl. az egyesnek szabad akarata; 3. Schopenhauer tanaiból annak előnyére elhagyja az atheismust; 4. nem bírja a Hartmann evolutionismusát, mely még sem eudämonologikus, megérteni; 5. nem bírja Hartmann tanának viszonyát a keresztyénséggel felfogni, mert az előbbiről ferde képet alkotott magának.

A ismertetett művek közül kiemeljük: R. v. Ihering, Der Zweck im Recht. 2 Bd., ismerteti Lasson; Kant's Theorie der Materie von Aug. Stadler, ism. Adolf Elsas; Alexius Meinong Hume-Studien II. Zur Relationstheorie, ism. Johannes Volkelt; G. J. Stockes The objectivity of truth, ism. C. S.; Hugo Delff. Grundzüge der Entwick.-Gesch. der Religion ism. C. S.

Az irodalmi értesítő és könyvszemle igen érdekes.

II. **Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie**, herausgegeben von R. Avenarius. 1885. 1-tes Heft.

A három értekezés közül legérdekesebb Dahl Fr.-é ily cím alatt »Versuch einer Darstellung der psychischen Vorgänge in den Spinnen.« Ezen első cikkben, melynek befejezését nagy érdekekkel várjuk még, Dahl kutatásai módjáról és azok eredményéről az értekezés terén szól. Azon módszeres elvből indul ki, hogy ha az állatoknál oly szervekre akadunk, melyek a miéinknek módjára vannak alkotva, akkor azoknak joggal egyenlő functiókat tulajdonítunk; mely feltevésünk az által lesz biztossá, ha észreveszünk, hogy az állat olyan jelenetekre reagál, melyekről csak ezen szerv alapján birhat tudomással. Ezen összehasonlításra magunk és az állatok között Dahl szerint csak a descendentia elmélete alapján nyerünk jogot. A források közül kivált Menge és Emerton vannak említve; de az eredmények leginkább saját megfigyelésekkel lettek nyerve.

Az érzéki észrevétnél Dahl azon eredményre jut, hogy 1. a pókok tapintanak, még pedig igen finomul. Oka a tapintó érzék ezen fejlettségének az, hogy a pók keveset bízhatik szemében, úgy hogy élelme beszerzése kivált tapintása finomságától függ; mert ez által képes tájékozódni a hálóban megfogódzott zsákmány holléte iránt. 2. A hallás szerve a pókoknál nem olyan szerkezetű mint a mienk, hanem arra vagyunk utalva, hogy a lábak és csápok felső végén levő bizonyos hajszálakat halló szőröknek tekintsük. Ezeknek merevsége és hossza szerint a pók tud különböző hangokat felfogni. 3. A látásnál tett kísérletekből kitűnt, hogy a pókok közül a) *Altus arcuatus* Cl. 20 cm.-nyi távolságban egy légy nagyságú mozgó tárgyat vesz észre. b) Tiszta láttávola 2 cm. c) Ezen távolban legyen és méhet meg tud különböztetni. d) Ezen túl pedig mindent homályosan lát. A szín felfogására nézve: *Altus arcuatus* Cl. és *Xysticus lanio* C. K. különböző színeket tökéletlenül tudnak megkülönböztetni; ellenben *Epeira cornuta* Cl. és *Drasus quadripunctatus* L. színeket tisztán meg bírnak különböztetni. 4. A szaglásra nézve tett kísérletek kimutatták, hogy *Epeira tagatiata* Cl. bir szagokat észrevenni, azokat megkülönbözteti, de a szagok érzési értéke más nála, mint nálunk, amennyiben terpentinolajra és szegfűolajra erősen reagált, ellenben ammoniakra nem. — A további lelki működésekről a 2-ik cikk fog szólni.

»Moralische Beurtheilung« cím alatt G. v. Gižycki egy hosszú értekezést szentelt azon kérdésnek, mit kell az erkölcsi cselekvésben bírálat alá venni melyik azon helyes mérték, a mely szerint azt eszközölhetjük? A moralis terület alatt azt az emberi cselekvést érti, mely helyeslést vagy helytelenítést vont maga után. Hogy már most mi által lesz a cselekvés erkölcsössé vagy erkölcstelenné, azt mozzanatainak feltüntetése által lehet kideríteni. Van pedig minden cselekedetnél 1. *testi mozdulat*, mely által tetté lesz; de ez nem esik erkölcsi megítélés alá; 2. a *tett következményei*, a melyek nem teszik még erkölcsössé vagy erkölcstelenné; 3. az *akarát*, mely a tettet megelőzte; de ez minden tetthez tartozik s így nem moralis értékű; 4. a *szándék*, vagyis a cél és az eszközök együttvéve, igen fontos mozzanat; ha a szándék a közjónak megfelel, akkor a cselekvés helyes; 5. a *végcél* vagy az *indítók* (motiv); 6. a *mozgató* (Triebfeder) vagy az érzés, mely a cselekvést megindította. A végcél maga nem határoz, hanem az eszközök is tekintetbe veendő, a mozgató pedig nem teszi erkölcsössé, hanem csak a személy jellemére vet fényt pl. ha valaki hálóból jötevője iránt felgyujtja annak jól biztosított, rozszant házát. Végül a megítélésnél 7. az *eset körülményei* is jönnek tekintetbe, melyek között az megtörtént. — A jellem megítélése azonban egészen más, mint az egyes tettek megítélése. A cselekedet rossz lehet s a tettes mégis becsületes. Mindkettőnél azonban a megítélés mértéke: a közjó, vagyis az utilitarismus.

A hátralevő cikk »Über Wesen und Bedeutung der

Philosophie« a kopenhageni tanulóegyletben tartott előadásnak (1883. szept. 29.) lényeg szerinti ismétlése; írta Kroman K. Első teendőül találja, felelni arra: mi a philosophia általában? A philosophia szerinte a mai időkig nem volt tudomány, hanem többé-kevésbé phantastikus megoldása a világrejtélynek és mindig egyetemességre törekedett. Ámde más tudományok elváltak tőle iassankint s ez által eltérő képet nyernek *a*) mennyiben biztos haladásra tesznek szert *b*) módszerükben helyesen dolgoznak, szemléletekből indulva ki és *c*) nyílt kérdéseket hagynak, míg a philos. mindenre felel. Kroman ezzel szemben azt kívánja, hogy a philos. pusztán a logikailag megbizonyítható tételekre szorítkozzék s ne akarjon adni egész világnézetet; mert ennek megalkotásában az embert mindig érzelmei vezetik, nem tudománya. Hogy ennek a (nézetünk szerint) csonka tudománynak mégis van fontossága, azt Kroman hiszi, — mi nem.

Ismertetve vannak következő művek: Henri Sidgwick. The methods of Ethics. 3-d Edition Gižyckitől. Dr. Heinrich Steinthal. Humboldt, Wilh. von, Sprachphilos. Werke. Ism. Tobler L. Ugyanaz: Abel C. Der Gegensinn der Urworte. — Strassburger Abhandlungen zur Philosophie. Ism. A. von Leclair.

Néhány »Selbstanzeiger«, gazdag könyvszemle és lapszemle zárják a füzetet.

III. **Mind.** 1884. October. XXXVI. Értekezések. I. The Problems of Hypnotism by Edmund Gurney. Cikkirő boncolókésk alá veszi az egyes feltevéseket, melyek segítségével a kutatók a hypnotismus tüneténeit megmagyarázni akarják. Tévesnek tartja Carpenter feltevését és elméletét, ki a hypnotismus tüneténeit »automatic mental action«-nek nevezi; továbbá hiányosnak találja Braid-nek elméletét, ki a hypnotismus tüneténeit physikai úton akarja megmagyarázni, miszerint t. i. az izmok megfeszítése az idegekben egy kivételes, de hathatós változást idéznek elő. Szintúgy átvizsgálja Schneider, dr. Despine és Heidenhain elméleteit és azon meggyőződésre jut, hogy a hypnotismus tüneténeiei oly változatosak, hogy egyik elmélet sem teljesen kielégítő és hogy a hypnotismus még mindig nyílt kérdés a tudományban.

II. The Classification of Feelings, by Chas. Mercier. Cikkirő a XXXV. számban megkezdett értekezését folytatja. Az értekezés két oknál fogva igen figyelemre méltó: 1. egy új felosztási alaptól indul ki, midőn az érzelmek felosztását megkísérli; ez alap pedig a lélek és külső világ közt felforgó viszony; 2. találóan és finom distinctiókkal jellemzi az egyes érzelmeket. Az értekezésnek lesz még folytatása.

III. Kant has not answered Hume, by Dr. J. Hutchison Stirling. Iró szerint Hume-nak esze-ágában sem volt az ok és okozati összefüggés szükségképeniségét tagadni; ő csak magyarázni akarta a szükségképeniséget. Továbbá kifejti, mennyire közel járt már Locke Hume elméletéhez.

IV. Discussion: 1. Separation of Questions in Philosophy, by Rev. W. L. Davidson. Iró egyes példákön mutatja ki, milyen szükséges a philos.

problemák megoldásánál finom distinctiókat tenni és minden egyes külön kérdésre külön feleletet is adni, hogy a philosophiai elméletekben a zavar kikerültessek. Például említi az ok kérdését. *a)* Mit értünk az ok fogalma alatt? (What is the import of the notion?) *b)* Mi az ok fogalmának eredete? *c)* Mi az okság principiuma? *d)* Mi az okság genesisé? *e)* Meddig terjed az okság befolyása? Ezek mind oly kérdések, melyekre külön kell felelni; e feleleteket egymással ki kell egyeztetni, nehogy confusio támadjon. Író még több ilyen példát hoz fel — 2. Mind as a Social Factor. by Lester F. Ward. Író igen meleg szavakkal kardoskodik a mellett, hogy a »survival of the fittest«, a »natural selection«, a »laissez faire«-politika magukban véve ki nem elégítők, ha a művelődésben tett haladást csakis velük akarjuk megmagyarázni. A művelődésben tett haladásnál a szellemet mint valóságos ható tényezőt is számba kell venni.

V. Critical Notices: Ismertetve illetőleg bírálgatva a következő munkákat találjuk a Mind XXXVI. számában: 1. Metaphysica Nova et Vetusta. A Return to Dualism. By Scotus Novanticus. Ismerteti Andrew Seth. 2. Vico. By Robert Flint. (»Philosophical Classics for English Readers.) Különös súlyt fektet úgy látszik író és ismertető Viconak philosophiai nézeteire a történelemtől. Ism. D. G. Ritchie. 3. The Metaphysics of the School. By Thos. Harper. S. J. 3-ik kötet. A kötet a causa efficiensről szól a scolastica bölcsészet szellemében. Ism. J. Burns-Gibson. 4. A Text-Book of Deductive Logic for the use of Students. By P. K. Ráy. Indus iskoláknak szánt logikai kézikönyv, ism. J. N. Keynes. 5. Critique des Systèmes de Morale contemporains. Par Alfred Fouillée. Fouillé részint ismerteti, részint bírálja a jelenkor erkölcsi rendszereit. Ismertető szerint Fouillée két alapra fekteti erkölcsi philosophiáját: a positiv ismeretre és a kételkedésre. Az önérdek a positiv ismereten, ennek meghatározása és megszorítása a kételkedésen alapszik. 6. Tonpsychologie. I. köt. Von Dr. Carl Stumpf. Ismertető szerint ez oly remek munka, hogy az angol irodalom e specialis kérdésre hasonló munkát nem mutathat fel. Ism. James Sully. 7. Freud und Lejd des Menschengeschlechts. Eine social-psychologische Untersuchung der ethischen Grundprobleme von G. H. Schneider. Dr. Phil. E mű az etikát az evolutio szempontjából iparkodik tárgyalni. Ism. W. C. Coupland.

—r—o.

Mind. XXXVII. Januar 1885. Értékezesek. I. A Classification of Feelings (III), C. Mercier. Midőn a Mind XXXV. füzetének tartalmát közöttem, azt irtam, hogy szerző az érzelmeknek beosztásánál alapul veszi a lélek és a külső világ közt fennforgó viszonyt. E szempontból szerző értekezésének elején az érzelmeknek e hat osztályát állítja fel: I. olyan érzelmek, melyek a szervezet fentartására vonatkoznak; II. olyanok, melyek az emberi faj fentartására vonatkoznak; III. olyanok, melyek a közjólétre vonatkoznak; IV. olyanok, melyek az egyes embertárs jólétére vonatkoznak; V. olyanok, melyek természetükre nézve sem nem fentartók, sem nem rombolók; VI. végre olyanok, melyek a hatás és visszahatás viszonyainak megfelelnek. Ezen értekezésnek előbbi két közleménye a

Mind 35. és 36. füzetében jelent meg. Az utolsó közlemény a II—VI. szám alá tartozó érzelmeket tárgyalja. Az értekezés kiváló figyelemre méltó.

II. On the function of Cognition, Prof. W. James. Író azt a tételt fejtegeti, hogy minden ismeretnek végső támasza az érzéki benyomás. Minden egyébnél a philos. megokolást követelhetjük, az érzéki benyomásoknál meg kell elégednünk, hogy a tényt állapítjuk meg, és nem kérdezhetjük, p. o. hogy miért sárga, nehéz az arany. De sőt még arról sem vagyunk biztosak, hogy A-nak ugyanily érzéki benyomásai vannak-e mint B-nek; csak felteszszük, mert látjuk, hogy A és B a közös és azonos tárgyra mely reájok benyomást gyakorol, egyformán reagál.

III. Kant has not answered Hume. (Folytatás), Dr. I. H. Stirling. Író azon nézet mellett kardoskodik, hogy magában némely érzéki benyomás egymásutánjában van már szükségképeniség, hogy ezt tehát nem nyerhetni sem az okság kategóriája, sem pedig a megfelelő schema által, a mint azt Kant elmélete bebizonyítani véli.

IV. Another View of Green's Last Work, Prof. H. Calderwood. Úgy látszik, hogy Green-nek posthumus műve »Prolegomena to Ethics« az angolok figyelmét nagyon magára vonta. Író különösen a munkának azon részével polemizál, mely az akarat szabadságáról szól. Végre a műnek pantheistikus irányairól és azok ferde következményeiről beszél.

V. Ethical Alternatives: I. T. Punnett. A szerző azon állítással kezdi értekezését, hogy az individuumok összességének érdeke az egyes individuum érdekével ellentétben van. Mi bírja tehát az egyes egyént arra hogy saját érdekét a közjóért feláldozza? Punnett az egyes idevágó elméleteket bíráltilag vizsgálja és azon meggyőződésre jut, hogy a haladás mint cél biztos alapja az etikának.

Critical Notices. 1. Logic, in Three Books, of Thought, of Investigation and of Knowledge. By Hermann Lotze. English Translation edited by Bernard Bosanquet. Oxford, Clarendon, Press, 1884). Adamson cikke e műről inkább ismertetés mint bírálat. Általában véve igen dicséretőleg szól róla. Csak a munkának III. része ellen, hol Lotze a logikának az ismereti problémához való viszonyát tárgyalja, vannak az ismertetőnek fontosabb ellenvetései. — 2. A system of Psychology. By Daniel Greenleaf Thomson. 2 vols. London, Longmans 1884. — A munkát nem szakember írta, azért nem is várható tőle, hogy a mai tudomány színvonalán álljon, de szerző, Thomas Whittaker bíráló szerint sok tehetséggel bír psychologia elemzésekre, és így egyes találó megjegyzésekben gazdag a mű.

La Psychologie de l'Association depuis Hobbes, jusqu'à nos Jours. (Histoire et Critique.) Par Louis Ferri. Ouvrage couronné par l'Académie des Sciences morales et politiques. Paris, Germer Baillière 1883. Thomas Davidson bíráló szerint, a műnek azon része, mely az associatio elméletének történetét adja elő és mely ezen elmélet tévedéseit feltárja, igen sikerült. Kevésbé ért egyet a bíráló a műnek azon részeivel, hol Ferri saját nézeteit adja elő. — 4. Ueber die Reize des Spieles. Von Dr. M. Lazarus. Berlin, F. Dümmler. Bíráló James Sully. — 5. Praeludien. Aufsätze und

Reden zur Einleitung in die Philosophie. Von Wilhelm Windelband. Freiburg i. B. und Tübingen, Mohr, 1884. Biráló D. G. Ritchie.

A Mind-nek végén egy igen érdekes psychologiai tüneményről van szó: a Vertigo of Direction-ről. A ki a lélek rendkívüli tüneményei iránt érdeklődik, annak ajánlható e rövid közleménynek elolvasása. —*r.—ó.*

IV. **Revue philosophique de la France et de l'Étranger.** Dir. par Th. Ribot. Paris, G. Baillièrre et Co. 1884. Nr. 10. Tartalma a következők: G. Pouchet. La Biologie aristotélique (1-er article). — J. Delboeuf. La Matière brute et la Matière vivante (fin). — Th. Ribot. Les bases intell ectuelles de la personnalité. — Revue générale: B. Perez, Les théories de l'éducation (1-re partie). — Analyses et comtes rendus: A. Ott, Critique de l'idéalisme et du criticisme. — Dunan, Essai sur les formes a priori de la sensibilité. — E. Véron, La morale. — Dr. Raphael Koeber, Das philosophische System E. von Hartman's. — Revue des périodique anglais: Mind, A quaterly Review of philosophy and psychology. — Revue des périodiques allemand: Philosophische Studien.

A II. füzet tartalma:

G. Tarde Qu'est ce qu'une société? — L' Arréat, Un athée idéaliste. — G. Pouchet, La biologie aristotélique. — Revue générale: B. Perez, Les théories de l'éducation. — Analyses et comptes rendus: Stricker, Physiologie des Rechts. — Kussmaul, Les troubles de la parole. — L. Strümpell, Grundriss der Psychologie. — Notices bibliographiques: F. Bouillier, Etudes familiaires de psychologie et de morale. — Bernheim, De la suggestion dans l'état hypnotique et l'état de veille. H. de Varnigny, Recherches expérimentales sur l'excitabilité électrique des circonvolutions cérébrales. — L. Bourdeau, Les forces de l'industrie. — A. Bain, Practical Essays. — Büchner, Force et matière. — Malgahess, Estudos sobre physiologia et pathologia da memoria. — Revue des périodiques: Brain, A journal of neurology. — The Journal of mental science. — Proceedings of the Society for psychical Research. — Archives de neurologie. — Archives italiennes de biologie. — La Critique philosophique etc.

A 12. szám a következőket foglalja magában:

Ch. Richet, La suggestion mentale et le calcul des probabilités. — F. Paulhan, Croyance et volonté. — Notes et discussions: S. Stricker, Note sur les images motrices. — Analyses et comptes rendus: Amiel, Fragments d'un journal intime. — A. Giraud — Teulon, Les origines du mariage et de la famille. — L. Arréat, La morale dans le drame, l'épopée et le roman. P. von Gizycki, Einleitende Bemerkungen zu einer Untersuchung über den Werth der Naturphilosophie des Epikur. — Revue des périodiques étrangers: Rivista di filosofia scientifica. — La filosofia delle scuole italiane. — La nuova Scienza. — Rassegna critica. — Revista de Espana.

V. **La Filosofia delle scuole Italiane.** Rivista bimestrale dir. da T. Mamiani. Roma, Salviucci. Anno XV. Vol. XXX. desp. 1-a. L. Ferri, Le malattie della memoria e la sostanzialità dell'anima. — P. Ra-

gnisco, La teleologia nella filosofia moderna. — G. Zuccante, Del determinismo di John Stuart Mill. — T. Mamiani, Della morale evoluzionista. — Bibliografia: F. Bouillier. Recenti publicazioni. — disp 2-a. G. Zuccante, Del determinismo di John Stuart Mill. — R. Benzioni, Il libro postuma di A. Rosmini su le categorie e la dialettica. — T. Mamiani, E. Kant per C. Cantoni — Bibliografia: A. Conti. — Notizie. — Periodici di filosofia. — Recenti publicazioni.

VI. **La Nuova Scienza.** Rivista dell' Istruzioni Superiori dell' avv. Prof. Enrico Caporali. Todi, 1884. Anno I. Fascicolo I. Gennaio-Februario-Marno. Due Parole di Prefazione. — L'odierno pensiero italiano. — La formola pitagorica della cosmica evoluzione. — L'evoluzione anticlericale italiana. — Note filosofiche delle singole scienze. — Notizie bibliografiche. — Varietà. — L'evoluzione della scrittura. — Fasc. II. Aprile, Maggio, Giugno. — Il Benevenuto digli scienziati a noi. — L'odierno pensiero Italiano. — La formola pitagorica della cosmica evoluzione. — L'evoluzione anticlericale germanica confrontata con l'italiana. — Note filosofiche delle singole scienze. — Notizie bibliografiche. — Varietà. — Fasc. III. Luglio-Augusto-Settemb. Attenzione degli Scienziati alla Nuova Scienza. — L'odierno pensiero Italiano. — La Formola pitagorica della cosmica evoluzione. — L'evoluzione anticlericale francese. — Note filosofiche delle singole scienze. — Notizie bibliografiche. — Varietà.

Pályázati hirdetés.

I. A Magyar Tudományos Akadémia a philosophiára vonatkozólag a következő jutalomtételt tűzé ki a szokásos pályázati szabályok mellett: »Kivántatik az ethikai determinismus elvéte, tudományos jogosultságának és alkalmazásának a philosophiai erkölcsstanban kifejtésével.«

Jutalma a Gorove alapból 100 arany.

Határnap 1886. szeptember 30.

A jutalom csak önálló becsű munkának ítéltetik oda.

A jutalmat nyerő munka a szerző tulajdona marad, de ha egy év alatt ki nem nyomatná, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

II. A berlini philosophiai társaság jutalomtéttele a következő: Hegel dialektikai módszerének történeti s kritikai méltatása.

1. Kimutatandó Hegel művei alapján módszerének fejlődése s azon viszony, melyben nála a dialectika áll a logikához és a metaphysikához.

2. Összehasonlítandó Hegel módszere az öt megelőzők módszerével. Valjon ezek módszeréből származott-e Hegel methodusa?

3. Meg kell állapítani Hegel módszerének értékét, jelentőségét. Megfelel-e módszere a philosophiai módszerek kellékeinek s követelményeiknek. Az értekezéseket német, francia, angol s olasz nyelven írhatni.

Határnap 1886. dec. 31.

Jutalma 750 Reichsmark, mely 1887. július 1. fizettetik ki. A kézirat a társaság tulajdona marad, de a kinyomatás joga a szerzőé

A jelíges levéllel ellátott pályaművek a berlini philosophiai társaság titkárságához (Professor Dr. Lasson. Friedenau bei Berlin, Saar-Str. 3., avagy Stadtgerichtsrath a. d. Meinecke Kurfürsten-Str. 56. W.) küldendők.